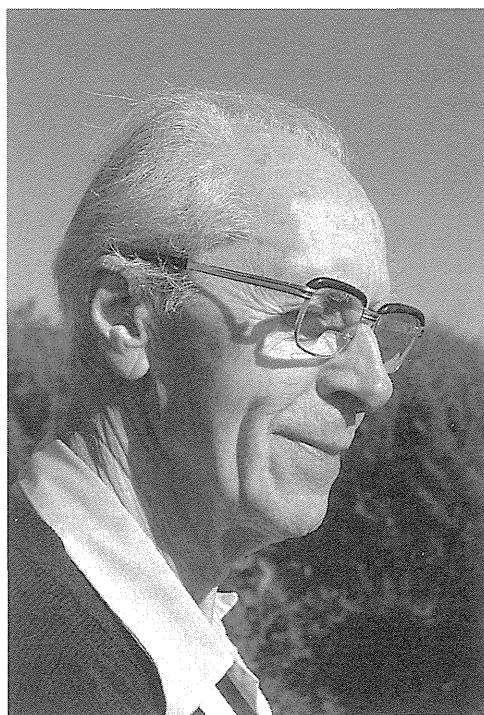

Nekrolog

Carl Weismann

20. september 1906 – 30. maj 1999

Carl Weismann voksede op i Rold skov som søn af skovridder C. Weismann, der var en ivrig ornitolog og medlem af DOF fra foreningens start i 1906. Skovridder Weismann er nok bedst kendt for værket *Vildtets og Jagtens Historie i Danmark* fra 1931. Carl blev uddannet kontorist, men valgte efter få år bag skrivebordet at bruge sit liv på naturen. Det blev et langt og begivenhedsrigt liv, hvor han var aktiv til det sidste.

I juni 1934 begyndte han at optage fuglestemmer i naturen efter at have overtalt Statsradiofonisens chef, kammersanger Emil Holm, til at stille udstyr til rådighed. Mikrofonerne blev anbragt ved fuglenes sangposter, og lydsignalerne blev via telefonnettet sendt til radiostudiet Størekassen. Her blev de "skåret" i voksplader, hvorfra der senere kunne presses lakplader. Resultaterne blev 26. december 1934 præsenteret for radiolytterne, som på denne vinterdag kunne høre sang af Gøg, Nattergal, Kærsanger, Rørsanger, Tornsang og Gulspurv. I den ganske verden var der dengang kun gjort få forsøg med at optage dyrestemmer i naturen. Det var derfor en helt ny oplevelse, der mødte de danske radiolyttere 2. juledag i 1934.

I 1937 fik radiofonien installeret lakpladeoptagere i en reportagevogn, som Carl fik til rådighed om natten, inklusive en tekniker. I 1939 blev to 30 cm 78-plader udgivet med 13 fuglearters sang, og fra 1949 til 1952 udgav Carl Weismann 17 plader med fuglestemmer, en del pattedyrlyde og samtlige danske padder. Uden tvivl har mange danske ornitologer dengang brugt Carls plader til at lære sig fuglestemmerne. I 1952 fik radiofonien en reportagevogn med båndoptagere. Det betød meget bedre lyd kvalitet, så Carl begyndte forfra med at lave nye og bedre optagelser af de samme arter.

Carl levede freelance hele sit liv. Han lavede radio-udsendelser, han producerede film, han skrev og oversatte bøger, og han holdt utallige foredrag. I 1954 begyndte han forsøg på at skræmme stære bort med angstskrig i Heerings kirsebærplantage. Resultaterne var så vellykkede, at systemet blev anvendt de følgende mange år – også i andre plantager.

For at rette op på den hyppigt dårlige økonomi lavede han i 1949 trickpladen *De syngende hunde* med danske børnemelodier udsat for hundebjæf. Senere bjæffede de syngende hunde også engelske børnemelodier. Salget gik strygende, og Carl blev – i hvert fald for en tid – en holden mand.

Egentlig ville Carl helst lave videnskab. I 1950 udgav han i DOFT en lille afhandling om Græshoppesangerens sang, hvor han bl.a. påviste, at sangen består af en hurtig vekslen mellem to elementer i forskellig tonehøjde.

I 1860'erne blev en lang række spurvefugle indført til New Zealand fra England. Var sangen hos fuglene på New Zealand efter 100 år blevet forskellig fra sangen i England? Carl ville undersøge sagen, og sammen med sin kone drog han til New Zealand i 1956 og optog de indførte europæiske fugle. I 1960 optog parret de samme arter i England. Carl nåede aldrig at sammenligne sine optagelser, men spørgsmålet om fuglesangens ændringer med tiden har siden været genstand for adskillige studier verden over.

Siden studerede Carl redeungers stemmeudvikling. Han optog adskillige arter fra klækning til udflyvning. Resultaterne af hans undersøgelser af Støren blev udgivet i bogform i 1981 (*Støren. Fuglen der er anderledes*. Wøldikes Forlag).

Carl Weismanns store samling af lydoptagelser er nu overdraget til British Library National Sound Archive i London, hvor de står til rådighed for forskere i hele verden.

Uden tvivl har Carl Weismanns formidlingsarbejde været spiren til mange danskeres naturinteresse. Internationalt vil han blive husket som en af bioakustikkens pionerer. Vi, der kendte Carl personligt, vil mindes ham som et altid positivt, humorfyldt og engageret menneske – og en aldrig svigtende ven.

Poul Hansen